

บทที่ 3

ระบาดวิทยา (Epidemiology) และสถิติ

ระบาดวิทยา (epidemiology) คือหลักและวิธีการที่นำมาใช้ในการค้นหาสาเหตุของโรค การกระจายของโรค ปัญหาการอนามัย แนวทางการป้องกันและควบคุมโรค และการวางแผนให้บริการสาธารณสุข ระบาดวิทยาในปัจจุบัน มักจะใช้คำว่าวิทยาการระบาด แทน ได้มีผู้นำหลักการมาศึกษาการระบาดของโรคติดต่อในประเทศต่าง ๆ ได้แก่ โรคระบาดที่รุนแรง เช่น ไข้ทรพิษ กาฬโรค อหิวาตกโรค ซึ่งในอดีตเป็นปัญหาในประเทศที่กำลังพัฒนา ในปัจจุบันไม่รุนแรงมากนักโรคเหล่านี้ได้หายไปแล้วในประเทศที่พัฒนา แต่ได้มีการระบาดของโรคไร้เชื้อ เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง หลักการของวิทยาการระบาดดังกล่าวจึงได้ถูกนำมาใช้ เพื่อหาสาเหตุและวิธีการป้องกัน มีการศึกษาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ด้วย งานวิทยาการระบาดจึงมีขอบข่ายกว้างขวางออกไปอีก รวมงานอนามัยสิ่งแวดล้อม งานอาชีวอนามัย และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่สำคัญของวิทยาการระบาด มี 3 ประการคือ

- 1) สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดโรค (agent)
- 2) มนุษย์หรือสัตว์ซึ่งเป็นที่อาศัยของเชื้อโรค (host)
- 3) สิ่งแวดล้อม (environment)

องค์ประกอบทั้งสามอย่างนี้ หากอยู่ในภาวะสมดุลก็จะไม่เกิดโรครื่น หรือมีการระบาดของโรครื่น แต่เมื่อไม่อยู่ในสภาวะสมดุล เช่น ประชากรเพิ่มสูงขึ้น การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมมีมากขึ้น การตัดไม้ทำลายป่าเพิ่มขึ้น ความแออัดยัดเยียดในเมืองจึงทำให้เกิดสภาพสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป เกิดการแพร่กระจายของโรครื่นมากขึ้น เกิดสารพิษ เกิดภัยธรรมชาติ เป็นต้น

ตัวอย่างสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้ที่ศึกษาระบาดวิทยาได้ใช้สำหรับเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา การค้นหาสาเหตุของโรค การกระจายของโรคหรือหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบาดวิทยา ซึ่งรายละเอียดได้แทรกอยู่ในบทต่าง ๆ แล้ว

สรุปสถิติที่สำคัญ

ข้อมูลทั่วไป

พื้นที่	513,115	ตาราง กม.
*** จังหวัด	73	จังหวัด
อำเภอ (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	687	แห่ง
กิ่งอำเภอ " "	92	แห่ง
ตำบล " "	7,052	แห่ง
หมู่บ้าน " "	64,312	แห่ง
จำนวนประชากรคาดประมาณ (พ.ศ. 2536)	58,584,000	คน
ประชากรต่อพื้นที่ตารางกิโลเมตร	114.2	คน
ประชากรที่อายุต่ำกว่า 5 ปี	9.8	%
ประชากรที่อายุสูงกว่า 60 ปี	6.6	%
อายุขัยเฉลี่ยประชากร (พ.ศ. 2533-2538)		
ชาย	65.5	ปี
หญิง	68.75	ปี
* ประชากรที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล	17.6	%
* ประชากรที่อยู่อาศัยนอกเขตเทศบาล	82.4	%
* ประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ	94.6	%
* ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม	4.0	%
* ประชากรที่นับถือศาสนาคริสต์	0.5	%
* ประชากรที่นับถือศาสนาอื่น ๆ	0.1	%
* ไม่ระบุศาสนา	0.7	%

หมายเหตุ : * ข้อมูล พ.ศ. 2534

*** ข้อมูล 31 ธันวาคม 2535

การเกิด การตาย และการป่วย

** อัตราเกิด (ต่อประชากร 1,000 คน)	17.0
** อัตราเพิ่มประชากรตามธรรมชาติ (ต่อประชากร 100 คน)	1.2
** อัตราตาย (ต่อประชากร 1,000 คน)	4.7

** อัตราตายมารดา (ต่อเกิดมีชีพ 1,000 คน)	0.2
** อัตราตายทารก (ต่อเกิดมีชีพ 1,000 คน)	8.3
** อัตราป่วยด้วยโรคไข้ส่าหลังอักเสบ (ต่อประชากร 100,000 คน)	0.01
** อัตราป่วยด้วยโรคหัด (ต่อประชากร 100,000 คน)	47.6
** อัตราป่วยด้วยโรคคอตีบ (ต่อประชากร 100,000 คน)	0.1
** อัตราป่วยด้วยโรคไอกรน (ต่อประชากร 100,000 คน)	0.5
** อัตราป่วยด้วยโรคบาดทะยักในทุกอายุ (ต่อประชากร 100,000 คน)	1.3
** อัตราป่วยด้วยโรคบาดทะยักในเด็กแรกเกิด (ต่อเกิดมีชีพ 100,000 คน)	17.3
** อัตราป่วยด้วยโรคบาดทะยักในอายุอื่น ๆ (ต่อประชากร 100,000 คน)	1.0
** อัตราป่วยด้วยวัณโรค (ต่อประชากร 100,000 คน)	37.0
** อัตราป่วยด้วยไข้สมองอักเสบ (ต่อประชากร 100,000 คน)	1.7
** อัตราป่วยด้วยโรคตับอักเสบชนิด บี. (ต่อประชากร 100,000 คน)	6.0
** ผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์ (AIDS)	1,281 ราย
ยังมีชีวิตอยู่	716 ราย (55.9%)
** ผู้มีอาการสัมพันธ์กับโรคเอดส์ (ARC)	1,588 ราย
ยังมีชีวิตอยู่	1,385 ราย (87.2%)
หมายเหตุ : * ข้อมูล พ.ศ. 2534	
* ข้อมูลถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2535	

* อัตราป่วยด้วยโรคไทรอยด์เป็นพิษและคอพอกในภาคเหนือ (ต่อประชากร 100,000 คน)	14.3
# ความชุกชุมของโรคพยาธิปากขอในภาคใต้ (14 จังหวัด)	49.3 %
การบำบัดโรคพยาธิใบไม้ตับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (17 จังหวัด)	110.5 %

ผลงานกิจกรรมสาธารณสุขที่สำคัญ

วางแผนครอบครัว (กันยายน 2535)

จำนวนคู่สมรสในวัยเจริญพันธุ์	8,689,851 คน
อัตราการใช้คุมกำเนิดที่ให้บริการโดยกระทรวงสาธารณสุข	
ทั่วประเทศ	60.6 %
กรุงเทพมหานคร	55.8 %

ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	57.7 %
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	64.5 %
ภาคเหนือ	68.7 %
ภาคใต้	46.1 %
วิธีคุมกำเนิดที่ให้บริการโดยกระทรวงสาธารณสุข	
ทำหมันหญิง	88.6 %
ยาเม็ดคุมกำเนิด	60.3 %
ยาฉีดคุมกำเนิด	88.3 %
ห่วงอนามัย	89.5 %
ทำหมันชาย	55.7 %
บริการวางแผนครอบครัวที่ให้บริการโดยภาครัฐ	77.9 %
บริการวางแผนครอบครัวที่ให้บริการโดยภาคเอกชน	22.1 %

หมายเหตุ : # ข้อมูล พ.ศ. 2534

* ข้อมูลปีงบประมาณ 2534

งานสุศึกษา (2534)

จำนวนหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้านที่ใช้การได้	32,709 แห่ง
การครอบคลุมหมู่บ้าน	51.6 %

งานสาธารณสุขมูลฐาน (2535)

จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขในชนบทที่ยังปฏิบัติงานอยู่	3,283 คน
จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเมืองที่ยังปฏิบัติงานอยู่	278 คน
จำนวนผู้สื่อข่าวสาธารณสุขในชนบทที่ยังปฏิบัติงานอยู่	18,696 คน

งานรักษาพยาบาล (2534)

(หน่วย : ล้าน)

จำนวนผู้ป่วยนอกใหม่	27.5 คน
จำนวนผู้ป่วยนอกใหม่	50.3 ครั้ง
จำนวนผู้ป่วยใน	3.5 คน
จำนวนวันอยู่ผู้ป่วยในทุกคนรวมกัน	14.9 วัน
จำนวนผู้รับบริการทุกประเภททั้งหมดใหม่	38.4 คน
จำนวนผู้รับบริการทุกประเภททั้งหมดใหม่และเก่า	64.6 ครั้ง

ทรัพยากรสาธารณสุข

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข (2534)

อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร	1	:	4425
อัตราส่วนทันตแพทย์ต่อประชากร	1	:	23530
อัตราส่วนเภสัชกรต่อประชากร	1	:	13076
อัตราส่วนพยาบาลต่อประชากร	1	:	885

สถานบริการสาธารณสุข (2535)

สถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ในกรุงเทพฯ	- โรงพยาบาลทั่วไป	5	แห่ง
	- โรงพยาบาลเฉพาะทาง และสถาบันเฉพาะทาง	22	แห่ง
ระดับภาค	- โรงพยาบาลศูนย์	17	แห่ง
	- โรงพยาบาลเฉพาะทาง	23	แห่ง
	ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก (7)		
	โรงพยาบาลจิตเวช (7)		
	โรงพยาบาลประสาท (2)		
	โรงพยาบาลโรคเรื้อน (4)		
	ศูนย์วัดโรค	(1)	
	ศูนย์บำบัดยาเสพติด (2)		
ระดับจังหวัด	- โรงพยาบาลทั่วไป	69	แห่ง
ระดับอำเภอ	- โรงพยาบาลชุมชน	670	แห่ง
	(กองโรงพยาบาลภูมิภาค 3 แห่ง/ กองสาธารณสุขภูมิภาค 667 แห่ง)		
	- โรงพยาบาลสาขา	10	แห่ง
ระดับตำบล	- สถานีอนามัย	8,178	แห่ง
ระดับหมู่บ้าน	- อาสาสมัครสาธารณสุข (2534)	72,651	คน
	- ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (2534)	585,680	คน
	- กองทุนเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน (2534)	25,325	กองทุน

สถานบริการในภาคเอกชน (2534)

ขายยาแผนปัจจุบัน	3,866	แห่ง
ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะขายบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตราย	5,569	แห่ง
ขายยาแผนโบราณ	2,458	แห่ง
คลินิกแพทย์ (ไม่มีเตียง) (2533)	8,643	แห่ง
โรงพยาบาลสาขาเวชกรรม (ที่มีเตียง) (2533)	309	แห่ง

ประชากรวันกลางปี จำแนกตามหมวดอายุ ทั้งประเทศ และกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534

(หน่วย : พันคน)

อายุ	ทั้งประเทศ			กรุงเทพมหานคร		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
0 - 4	3658493	1871988	1786505	433972	223043	210924
5 - 9	4987341	2540795	2446546	465104	238762	226342
10 - 14	5612970	2857518	2755452	516784	264586	252198
15 - 19	5978948	3034026	2944922	478345	241404	236941
20 - 24	6199637	3136622	3063015	522011	261509	260502
25 - 29	5860708	2945393	2915315	585038	288925	296113
30 - 34	4936230	2476769	2459461	557687	275426	282261
35 - 39	3916478	1951717	1964761	473890	232370	241520
40 - 44	3162339	1580401	1581938	368706	182535	186171
45 - 49	2409302	1213083	1196219	275070	138285	136785
50 - 54	2187928	1092593	1095335	245724	123554	122170
55 - 59	1886832	931348	955484	202927	102575	100352
60 - 64	1411497	687104	724393	142274	69306	72968
65 - 69	979793	466627	513166	94825	44015	50810
70 - 74	684958	318035	366923	69933	32263	37670
75 +	1056622	455848	600774	115140	49021	66119
ไม่ทราบอายุ	1731887	778641	953246	40569	20834	19735
รวมทั้งสิ้น	56661966	28338509	28323457	5588000	2788418	2799582

- หมายเหตุ 1. ประชากรจากบัญชีแสดงจำนวนราษฎร และจำนวนบ้านของสำนักงานกลางทะเบียนราษฎร ในวันที่ 30 มิถุนายน 2534
2. ใช้ร้อยละของประชากรอายุ (31 ธ.ค.33) ของสำนักงานกลางทะเบียนราษฎร มาคำนวณ

ลำดับสาเหตุการตายตามอัตรา (ต่อประชากร 100,000 คน) 10 กลุ่มแรก พ.ศ.2533-2534

กลุ่มสาเหตุ	2533			2534		
	ลำดับที่	จำนวน	อัตรา	ลำดับที่	จำนวน	อัตรา
โรคการไหลเวียนเลือดผ่านปอด และ โรคหัวใจรูปอื่น ๆ	1	27,917	49.6	1	29,746	52.5
อุบัติเหตุอื่นรวมผลระยะต่ำ	2	14,261	25.3	2	14,643	25.8
เนื้องอกร้ายที่ตำแหน่งอื่น ๆ และไม่ ระบุตำแหน่ง	3	12,415	22.0	3	12,427	21.9
โรคของระบบย่อยอาหารขกเว้นช่อง ปาก ค่อมน้ำลายและขากรรไกร	4	10,371	18.4	4	10,484	18.5
อุบัติเหตุจากการขนส่ง	5	8,566	15.2	5	10,375	18.3
โรคของระบบหายใจ ขกเว้นทางเดิน หายใจส่วนบน	6	7,310	13.0	6	7,889	13.9
โรคหลอดเลือดในสมอง	7	5,888	10.5	7	6,282	11.1
โรคของระบบประสาท	8	5,634	10.0	9	5,835	10.3
เนื้องอกร้ายของอวัยวะย่อยอาหาร และเยื่อช่องท้อง	9	5,464	9.7	8	6,056	10.7
ถูกฆ่าตายและถูกทำร้ายด้วยเจตนา โดยบุคคลอื่น	10	4,768	8.5	10	4,643	8.2

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

จำนวนตายด้วยสาเหตุที่สำคัญ
กับอัตราต่อประชากร 100,000 คน 10 ลำดับแรก
พ.ศ.2533-2534

สาเหตุตาย	2533		2534	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
โรคหัวใจ	28,924	51.3	31,003	54.7
อุบัติเหตุและการเป็นพิษ	23,634	41.9	25,852	45.6
มะเร็งทุกชนิด	22,154	39.3	23,332	41.2
ความดันเลือดสูง และโรคหลอดเลือดในสมอง	8,445	15.0	9,035	15.9
การบาดเจ็บจากการฆ่าตัวตาย ถูกฆ่าตายและอื่น ๆ	8,621	15.3	8,386	14.8
โรคเกี่ยวกับตับ และตับอ่อน	7,520	13.3	7,566	13.4
ปอดอักเสบ และโรคอื่น ๆ ของปอด	5,902	10.5	6,393	11.3
ไตอักเสบ กลุ่มอาหารของไตพิการ และไตพิการ	4,254	7.6	4,511	8.0
วัณโรคทุกชนิด	3,937	7.0	3,663	6.5
อัมพาตทุกชนิด	3,341	5.9	3,466	6.1

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

การป่วยและตายด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. 2533-2534

โรค	2533		2534	
	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย
1. อหิวาตกโรค (Cholera)	-	-	-	-
2. ท้องร่วงเฉียบพลัน (Acute diarrhoea)	723,221	490	817,295	402
3. อาหารเป็นพิษ (Food Poisoning)	55,662	25	60,550	17
4. บิด (Dysentery)	87,839	41	89,018	19
- บิดบาซิลลารี (Bacillary)	8,718	12	7,585	8
- บิดอะมีบิา (Amoebic)	2,559	2	2,386	-
- ไม่ระบุ (Unspecified)	76,562	27	79,047	11

การป่วยและตายด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. 2533-2534

โรค	2533		2534	
	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย
5. ไข้เอนเทอริก (Enteric fever)	22,080	6	17,244	4
- ไข้ไทฟอยด์ (Typhoid)	12,022	4	9,512	4
- ไข้พาราไทฟอยด์ (Paratyphoid)	52	-	55	-
- ไม่ระบุ (Unspecified)	10,006	2	7,677	-
6. ตับอักเสบ (Hepatitis)	16,832	73	18,018	50
- ตับอักเสบ ชนิดเอ. (A)	291	1	308	-
- ตับอักเสบ ชนิดบี. (B)	3,162	9	3,400	3
- ตับอักเสบ ที่ไม่ใช่ชนิดเอ. และชนิด บี. (Non-A, Non-B)	52	-	69	-
- ไม่ระบุ (Unspecified)	13,327	63	14,241	47
7. โรคตาแดง (Conjunctivitis)	61,404	-	74,405	-
8. ไข้หวัดใหญ่ (Influenza)	72,832	3	62,164	-
9. หัดเยอรมัน (Rubella)	2,353	1	5,153	2
10. สุกใส (Chickenpox)	18,382	4	26,451	-
11. ไข้ไม่ทราบสาเหตุ (Pyrexia of unknown origin)	347,083	175	276,683	94
12. การติดเชื้อเมนิงโกคอกคัส (Meningococcal infection)	26	6	17	2
13. ไข้ไขสันหลังอักเสบ (Poliomyelitis)	4	-	6	-
14. หัด (Measles)	29,463	13	26,996	12
15. คอตีบ (Diphtheria)	58	9	53	10
16. ไอกรน (Pertussis)	486	4	295	1
17. บาดทะยัก (Tetanus)	813	113	717	89
- บาดทะยักในเด็กแรกเกิด (Neonatorum)	212	30	166	27
- บาดทะยักในกลุ่มอายุอื่น ๆ (Excluded neonatorum)	601	83	549	62
18. ไข้เลือดออก (Dengue haemorrhagic fever)	92,005	414	43,782	119
19. ไขสมองอักเสบ (Encephalitis)	1,192	151	971	109

การป่วยและตายด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. 2533-2534

โรค	2533		2534	
	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย
20. มาลาเรีย (Malaria)	122,214	463	92,260	276
21. ปอดอักเสบ (Pneumonia)	93,417	1,060	101,494	955
22. วัณโรค (Tuberculosis)	20,237	285	21,321	229
- วัณโรคปอด (Pulmonary)	19,128	238	20,258	191
- วัณโรคที่เยื่อหุ้มสมอง (Meningitis)	508	36	485	29
- วัณโรคที่อวัยวะอื่น ๆ (Other organs)	601	11	578	9
23. โรคเรื้อน (Leprosy)	475	3	556	-
24. กุดทะราดระยะติดต่อ (Yaws, infectious)	254	-	19	-
25. กามโรค (Sexually Transmitted diseases)	109,193	7	91,714	8
26. พินสุ่น้ำบ้า (Rabies)	185	185	159	159
27. โรคติดเชื้อจากเชื้อเลปโตสไปรา (Leptospirosis)	190	8	191	2
28. สกريبไทฟัส (Scrup Typhus)	1,065	5	1,459	8
29. แอนแทรกซ์ (Anthrax)	34	1	98	9
30. โรคพยาธิทริคิโนซิส (Trichinosis)	67	-	120	-
31. โรคจากการประกอบอาชีพ (Occupational hazard)	4,850	39	4,036	57
32. คางทูม (Mumps)	20,969	1	21,478	-
33. โรคจากเชื้ออะมีบาที่อวัยวะอื่น ที่ไม่ใช่ลำไส้ (Amoebic other organs)	6	-	31	-
34. แคปพิลลาเรียซิส (Capillariasis)	3	-	4	-
35. มิวรีนไทฟัส (Murine Typhus)	5	-	-	-
36. ไข้ดำแดง (Scarlet fever)	14	-	11	-
37. งูสวัด (Herpes zoster)	148	-	286	-
38. แผลปากหนู (Tropical ulcer)	1,210	-	659	-
39. ปฏิกริยาจากวัคซีน (Vaccine sensitivity)	9	-	3	-

การป่วยและตายด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. 2533-2534

โรค	2533		2534	
	ป่วย	ตาย	ป่วย	ตาย
40. งูกัด (Snake bite)	6,645	21	6,924	25
41. เรย์ซินโดรม (Reye Syndrome)	9	7	5	4
42. การติดเชื้อที่เยื่อหุ้มสมอง (Meningitis)	1,766	72	1,602	65
43. เยื่อหุ้มสมองและเนื้อสมองอักเสบ (Meningo-encephalitis)	39	3	25	1
44. พิษจากยา (Drug poisoning)	1,638	14	1,459	10
45. เห็ดเป็นพิษ (Mushroom poisoning)	566	16	602	10
46. พิษจากมันสำปะหลัง (Cassava poisoning)	-	-	-	-
47. การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุจากผลิตภัณฑ์ของ น้ำมันปิโตรเลียม (Accidental poisoning by petroleum products)	17	-	22	-
48. อุบัติเหตุจากสารพิษอื่น ๆ (Accidental poisoning by other poisons)	105	3	134	2
49. พิษจากอาหารที่เป็นอันตรายอื่น ๆ (Poisoning by other noxious foodstuffs)	53	1	16	1
50. จำตัวตายโดยสารพิษที่เป็นของเหลวและยา (Suicide by liquid substance poisoning and drugs)	2,580	161	2,946	170
51. พยาธิฟิลาเรียซิส (Filariasis)	-	-	-	-
52. พยาธิใบไม้ตับ (Liver fluke)	-	-	-	-
53. เริม (Herpes simplex)	-	-	-	-
54. โรคติดต่อจากสัตว์ (Melioidosis)	-	-	-	-

หมายเหตุ 1. ข้อมูลปี 2534 เป็นข้อมูลเบื้องต้นอาจมีการเปลี่ยนแปลง เพราะข้อมูลส่วนหนึ่ง
อยู่ในระหว่างดำเนินการของจังหวัด อีกส่วนหนึ่งอยู่ในระหว่างการส่งจาก
จังหวัดเข้ามาส่วนกลางและอีกส่วนหนึ่งอยู่ในระหว่างการประมวลผลที่กอง
ระบาดวิทยา

แหล่งที่มา : กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ลำดับสาเหตุป่วยของผู้ป่วยนอก ตามจำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 1,000 คน)
ในกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2534

ลำดับที่	สาเหตุป่วย	จำนวน	อัตรา
1.	โรกระบบหายใจ	1,170,370	210.2
2.	โรกระบบย่อยอาหาร	442,352	79.4
3.	โรกระบบประสาทและอวัยวะสัมผัส	425,619	76.4
4.	โรกระบบเนื้อกล้ามเนื้อโครงร่างและเนื้อยึดเสริม	350,956	63.0
5.	โรคผิวหนังและเนื้อใต้ผิวหนัง	331,836	59.6
6.	โรกระบบไหลเวียนเลือด	320,689	57.6
7.	โรกระบบอวัยวะสืบพันธุ์ร่วมปัสสาวะ	292,580	52.6
8.	อุบัติเหตุ การถูกพิษ และพลวเหตุ	288,869	51.9
9.	โรคติดเชื้อและปรสิต	226,470	47.9
10.	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม อาการและภาวะที่กำหนดไม่ชัดเจน	237,086 397,481	42.6 71.4

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ลำดับสาเหตุป่วยของผู้ป่วยใน ที่มารับบริการสาธารณสุข ในส่วนภูมิภาค
ตามจำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 100,000 คน) ปีงบประมาณ 2534

ลำดับที่	สาเหตุป่วย	จำนวน	อัตรา
1.	ลำไส้เล็กอักเสบและโรคท้องร่วงอื่น ๆ	219,269	430.7
2.	อุบัติเหตุยานยนต์	145,959	286.7
3.	อุบัติเหตุอื่น ๆ ทั้งหมด (ยกเว้นอุบัติเหตุยานยนต์)	131,676	258.6
4.	ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	98,704	193.9
5.	หลอดลมอักเสบ หลอดลมพอง และโรคหืด	98,386	193.2
6.	โรคติดเชื้ออื่น ๆ ทั้งหมด และปรสิต	90,277	177.3
7.	ปอดอักเสบ	69,650	136.8
8.	แผลเปื่อย เป็บดิก	69,443	136.4
9.	ไส้ติ่งอักเสบ	53,340	104.8
10.	ไข้จับสัน อาการและภาวะที่กำหนดไม่ชัดเจน	50,227 221,434	98.6 434.9

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

**ลำดับสาเหตุป่วยของผู้ป่วยใน ตามจำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 100,000 คน)
ในกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2534**

ลำดับที่	สาเหตุป่วย	จำนวน	อัตรา
1.	เนื้องอกร้ายรวมเนื้องอกที่เนื้อน้ำเหลืองและเนื้อ สร้างเลือด	24,883	446.9
2.	อุบัติเหตุอื่น ๆ ทั้งหมด (ยกเว้นอุบัติเหตุยานยนต์)	14,500	260.4
3.	ไส้เลื่อนอักเสบและโรคท้องร่วงอื่น ๆ	12,747	229.0
4.	สาเหตุมฤตภาพตอนใกล้คลอดอื่น ๆ (ยกเว้นการ ฉดจากอาการคลอด การคลอดยาก การหายใจ ไม่ออก อื่น ๆ และภาวะมือออกซิเจนน้อย)	11,432	205.3
5.	อุบัติเหตุยานยนต์	10,828	194.5
6.	ปอดอักเสบ	9,374	168.4
7.	โรคติดเชื้ออื่น ๆ ทั้งหมดและโรคปรสิต	9,368	168.3
8.	ไส้ติ่งอักเสบ	8,963	161.0
9.	โรคหัวใจรูปอื่น ๆ (ยกเว้นโรคหัวใจรูห์มาติก และ โรคหัวใจขาดเลือด)	7,937	142.6
10.	โรคเบาหวาน	7,792	140.0
	อาการและภาวะที่กำหนดไม่ชัดเจน	8,864	159.2

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์โรคเอดส์
ผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ในประเทศไทย ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527
31 ธันวาคม 2535

ประเภทการเจ็บป่วย	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	รวม
โรคเอดส์ (AIDS)	1	1	0	7	5	29	69	407	762	1281
ผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (ARC)	0	5	8	13	20	99	218	394	831	1588
รวมทั้งสิ้น	1	6	8	20	25	128	287	801	1593	2869

หมายเหตุ ได้ยกเลิกการรายงานผู้ติดเชื้อเอดส์ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2534) ลงวันที่ 4 กันยายน 2534 เรื่อง ชื่อโรคติดต่อและอาการสำคัญ
 แหล่งที่มา : กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ จำแนกตามปัจจัยเสี่ยง
ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527 ถึง 31 ธันวาคม 2535

ปัจจัยเสี่ยง	โรคเอดส์ (AIDS)		มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (ARC)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชายรักร่วมเพศ	26	2.0	24	1.5	50	1.7
ชายรักสองเพศ	14	1.1	10	0.6	24	0.8
ชายรักต่างเพศ	886	67.6	1002	63.1	1888	65.4
หญิงรักต่างเพศ	90	7.0	191	12.0	281	9.7
ใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น	114	8.9	242	15.2	356	12.3
รับเลือด	12	0.9	9	0.6	21	0.7
ติดเชื้อจากมารดา	137	10.7	62	3.9	199	6.9
ไม่ทราบปัจจัยเสี่ยง	22	1.7	48	3.0	70	2.4
รวมทั้งสิ้น	1281	100.0	1588	100.0	2869	100.0
ยังมีชีวิตอยู่ในประเทศไทย	716	55.9	1385	87.2	2101	72.7

หมายเหตุ ได้ยกเลิกการรายงานผู้ติดเชื้อเอดส์ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2534) ลงวันที่ 4 กันยายน 2534
 เรื่อง ชื่อโรคติดต่อและอาการสำคัญ
 แหล่งที่มา : กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

**ผู้ป่วยโรคเอดส์ และผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ
ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527 ถึง 31 ธันวาคม 2535**

กลุ่มอายุ	โรคเอดส์ (AIDS)		มีอาการสัมพันธ์ กับเอดส์ (ARC)		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
0 - 4	72	66	33	33	105	99
5 - 9	2	-	-	-	2	-
10 - 14	1	2	1	0	2	2
15 - 19	21	10	46	36	67	46
20 - 24	170	33	274	80	444	113
25 - 29	272	14	341	41	613	55
30 - 34	237	20	289	24	526	44
35 - 39	167	9	157	16	324	25
40 - 44	59	5	82	6	141	11
45 - 49	45	1	40	3	85	4
50 - 54	23	0	35	1	58	1
55 - 59	17	1	16	0	33	1
60 ปีขึ้นไป	30	0	21	3	51	3
ไม่ทราบอายุ	3	1	9	1	12	2
รวมทั้งสิ้น	1119	162	1344	244	2463	406

หมายเหตุ ได้ยกเลิกการรายงานผู้ติดเชื้อเอดส์ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2534) ลงวันที่ 4 กันยายน 2534

เรื่อง ชื่อโรคติดต่อและอาการสำคัญ

แหล่งข้อมูล : กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

งานโภชนาการ
สภาวะโภชนาการของเด็กไทย อายุ 0-60 เดือน จำแนกเป็นรายภาค
(มกราคม - มีนาคม 2535) ของหน่วยงานสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ภาค	จำนวนหมู่บ้าน ที่ซ่งน้ำหนัก	ครอบคลุม พื้นที่ %	จำนวนเด็ก ที่ซ่งน้ำหนัก	ครอบคลุม เด็ก %	ร้อยละตามภาวะโภชนาการ			
					ปกติ	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ตะวันออกเฉียงเหนือ	27,188	100.0	1,160,327	94.9	78.0	21.0	1.0	0.0005
เหนือ	13,198	99.4	547,376	90.5	83.1	15.9	1.0	0.0181
กลาง	10,577	99.9	382,041	85.9	93.4	6.5	0.1	0.0021
ใต้	7,579	100.0	428,769	92.6	87.6	11.9	0.5	0.0093
ตะวันออก	4,758	99.8	219,163	80.4	91.8	7.9	0.3	0.0018
รวม	63,300	99.8	2,737,676	91.0	83.8	15.5	0.7	0.0057

อนามัยโรงเรียน
จำนวน ร.ร./นักเรียน เป็นรายภาคประจำปีการศึกษา 2534

ภาค	จำนวน โรงเรียน	ก่อนประถม ศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย
กลาง	7829	213868	1493520	404712	96808
ตะวันออกเฉียงเหนือ	14058	117610	2566157	435321	140256
เหนือ	8637	153235	1251372	268265	82012
ใต้	5192	101765	1019893	209671	59136
รวม	35716	586496	6330942	1317969	378212

แหล่งที่มา : กรมอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย

สุขาภิบาลอาหาร
มาตรฐานการเฝ้าระวังทางแบคทีเรียในอาหาร กระทรวงสาธารณสุข

ชนิดอาหาร ภาชนะอุปกรณ์ ที่ทำการตรวจวิเคราะห์	แบคทีเรีย	มาตรฐานที่กำหนดไว้
- อาหารปรุงสำเร็จพร้อม รับประทาน	Standard plate count MPN coliform E. coli Pathogenic bacteria	1 x 10 colonies/กรัม 500 MPN/กรัม 20 MPN/กรัม ต้องไม่พบ
- Swab ภาชนะ จาน ชาม และแก้วน้ำ	Standard plate count	100 colonies

หมายเหตุ ส่วนกลาง ส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
ส่วนภูมิภาคส่งตรวจศูนย์ฯ วิทยาศาสตร์การแพทย์, ส่งโรงพยาบาล,
ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อม

แหล่งที่มา : กองสุขาภิบาล กรมอนามัย

สถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข
สถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ส่วนภูมิภาค ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. 2535

ประเภทสถานบริการ	แห่ง	เตียง	หมายเหตุ
*โรงพยาบาลมหาราช	3	2,527	โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา 1005 เตียง โรงพยาบาลมหาราช 736 เตียง โรงพยาบาลพุทธชินราชมหาราช 786 เตียง
*โรงพยาบาลศูนย์	14	8,917	ขนาด 264 - 480 เตียง 1 แห่ง ขนาด 500 - 600 เตียง 3 แห่ง ขนาด 601 - 900 เตียง 10 แห่ง
*โรงพยาบาลทั่วไป	69	20,400	ขนาด 132 - 200 เตียง 7 แห่ง ขนาด 201 - 300 เตียง 33 แห่ง ขนาด 301 - 400 เตียง 21 แห่ง
*โรงพยาบาลชุมชน (กองโรงพยาบาลภูมิภาค)	3	335	ขนาด 72 - 173 เตียง 3 แห่ง

**สถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ส่วนภูมิภาค ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
กันยายน พ.ศ. 2535 (รวมทั้งที่กำลังก่อสร้าง)**

ประเภทสถานบริการ	แห่ง	เตียง	หมายเหตุ
*โรงพยาบาลชุมชน (กองสาธารณสุขภูมิภาค)	667	14,440	ขนาด 10 เตียง 338 แห่ง ขนาด 30 เตียง 257 แห่ง ขนาด 60 เตียง 62 แห่ง ขนาด 90 เตียง 12 แห่ง ขนาด 120 เตียง 5 แห่ง
*โรงพยาบาลสาขา	10	-	จัดตั้งในอำเภอที่ไม่มีโรงพยาบาล ชุมชนโดยจัดแพทย์มาปฏิบัติงาน ทุกวัน เวลาราชการ และจะปรับ เป็นโรงพยาบาลชุมชนในอนาคต เมื่อมีงบประมาณ
** สถานีอนามัย	8,178	-	
** สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	555	-	เฉพาะพื้นที่ทุรกันดารและเสี่ยงภัย
รวม	9,379	46,673	

แหล่งที่มา : * กองโรงพยาบาลภูมิภาค

** กองสาธารณสุขภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในภาครัฐ พ.ศ. 2535

ระดับการปกครอง	สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน	บุคลากรที่สำคัญ
กรุงเทพฯ	โรงพยาบาลโรงเรียนแพทย์	6	
	โรงพยาบาลทั่วไป	32	
	กระทรวงสาธารณสุข (5)		
	กระทรวงกลาโหม (6)		
	กระทรวงมหาดไทย (11)		
	ทบวงมหาวิทยาลัย (2)		
	รัฐวิสาหกิจ (5)		
	อื่น ๆ (3)		
	โรงพยาบาลเฉพาะทาง และ สถาบันเฉพาะทาง	22	แพทย์เฉพาะทางทั่วไป และแพทย์เฉพาะทาง แขนงย่อยต่าง ๆ
	* ศูนย์บริการสาธารณสุข/สาขา	59/79	* บริการโดยแพทย์- เวชปฏิบัติทั่วไป
ภาค 4 ภาค (และเขตต่าง ๆ)	* โรงพยาบาลชุมชน 30 เตียง (สำนักอนามัย)	2	
	* โรงพยาบาลชุมชน 30 เตียง (สำนักการแพทย์)	1	
	โรงพยาบาลโรงเรียนแพทย์	4	
	โรงพยาบาลศูนย์	17	
	โรงพยาบาลเฉพาะทาง	23	
	ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก (7)		
	โรงพยาบาลจิตเวช (7)		
	โรงพยาบาลประสาท (2)		
	โรงพยาบาลโรคเรื้อน (4)		
	ศูนย์วัณโรค (1)		
	ศูนย์บำบัดยาเสพติด (2)		

สถานบริการสาธารณสุขในภาครัฐ พ.ศ. 2535

ระดับการปกครอง	สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน	บุคลากรที่สำคัญ
72 จังหวัด	โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	69	แพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป และแพทย์เฉพาะทาง แขนงย่อยบางแขนง
	โรงพยาบาลค่ายและโรงพยาบาล ประจำหน่วยรบ สังกัดกระทรวงกลาโหม	51	
815 อำเภอ (รวมถึงอำเภอ 92 แห่ง) #	โรงพยาบาลชุมชน (กองสาธารณสุขภูมิภาค)	667	แพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป 1-8 คน และ แพทย์เฉพาะทาง
	โรงพยาบาลชุมชน (กองโรงพยาบาลภูมิภาค)	32	
	โรงพยาบาลสาขา	10	บางสาขา
	ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล	132	มีแพทย์บางเวลา
7,106 ตำบล #	สถานีอนามัย	8,178	ผดุงครรภ์ พนักงาน อนามัยและพยาบาล
64,311 หมู่บ้าน#	สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	555	พนักงานสาธารณสุข
	อาสาสมัครสาธารณสุข(2534)	72,651	
	ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (2534)	585,680	
	กองทุนเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน (2534)	25,325	
	กองทุนโภชนาการ (2534)	10,046	
	กองทุนสุขภาพภิบาล (2531)	21,267	
	กองทุนบัตรสุขภาพ	7,535	

หมายเหตุ # ข้อมูล 1 มิถุนายน 2535 รวบรวมข้อมูลจากการปกครองท้องที่ 2534

กองปกครองท้องที่ กรมการปกครอง

- แหล่งที่มา :**
1. สำนักงานการแพทย์และสำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร
 2. สำนักงานประสานงานเชิงวิชาการและพัฒนากำลังคน กองสาธารณสุข ภูมิภาค กองโรงพยาบาลภูมิภาค และสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุข มูลฐานกระทรวงสาธารณสุข
 3. อนุกรรมการประสานงานการพัฒนากำลังคนด้านการแพทย์ แพทยสภา

สถานบริการสาธารณสุขในภาคเอกชนทั่วประเทศ พ.ศ. 2534

สถานบริการ	จำนวนรายนาม					
	กทม.	กลาง	ตอน.	เหนือ	ใต้	รวม
1. สถานพยาบาลที่ไม่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก)						
1.1 แผนปัจจุบัน						
- คลินิกแพทย์	3,500	1,843	1,296	1,220	784	8,643
- สถานพยาบาลเวชกรรมชั้น 2 (ไม่มีแพทย์ประจำ)	31	20	7	11	24	93
- สถานผดุงครรภ์ชั้น 1	39	276	410	348	85	1,158
- สถานผดุงครรภ์ชั้น 2	13	129	214	271	45	672
- คลินิกทันตกรรมชั้น 1 (มีทันตแพทย์)	1,099	424	183	233	153	2,092
- คลินิก ทันตกรรมชั้น 2 (ไม่มีทันตแพทย์)	269	181	42	48	44	584
- คลินิกกายภาพบำบัด	6	5	2	1	6	20
- สถานบริการตรวจชันสูตร (เทคนิคการแพทย์)	9	10	23	21	8	71
รวม	4,966	2,888	2,177	2,153	1,149	13,333
1.2 แผนโบราณ						
- สาขาเวชกรรม	656	165	41	37	40	939
- สาขาผดุงครรภ์	3	3	1	-	4	1
รวม	659	168	42	37	44	950
1.3 รวมทั้งหมด	5,625	3,056	2,219	2,190	1,193	14,283

แหล่งที่มา : กองการประกอบโรคศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในภาคเอกชนทั่วประเทศ พ.ศ. 2534

สถานบริการ		จำนวนรายนาม					
		กทม.	กลาง	ตอน.	เหนือ	ใต้	รวม
2. สถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน (คลินิก)							
2.1 แผนปัจจุบัน							
- สาขาเวชกรรม	จำนวน/	115	79	28	47	40	309
	จำนวนเตียง	7,627	2,500	985	1,811	1,241	14,164
- สาขาผดุงครรภ์	จำนวน/	9	64	4	4	18	99
	จำนวนเตียง	74	402	32	23	65	596
รวม	จำนวน/	124	143	32	51	58	408
	จำนวนเตียง	7,701	2,902	1,017	1,834	1,306	14,760
2.2 แผนโบราณ							
- สาขาเวชกรรม	จำนวน/	8	2	-	5	-	13
	จำนวนเตียง	106	20	-	37	-	163
สาขาผดุงครรภ์	จำนวน/	1	-	-	-	-	1
	จำนวนเตียง	4	-	-	-	-	4
รวม	จำนวน/	7	2	-	5	-	14
	จำนวนเตียง	110	20	-	37	-	167
2.3 รวมทั้งหมด							
	จำนวน/	131	145	32	56	58	422
	จำนวนเตียง	7,811	2,922	1,017	1,871	1,306	14,927

แหล่งที่มา : กองการประกอบโรคศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในภาคเอกชน พ.ศ. 2534

สถานบริการ	ภูมิภาค	กทม.
ขายยาแผนปัจจุบัน	1,743	2,123
ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะขายบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตราย	4,644	925
ขายยาแผนโบราณ	1,999	459

หมายเหตุ ตามพระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530 ให้สิทธิแก่ผู้รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบัน และผู้รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะขายบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ ขายยาแผนโบราณได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

แหล่งที่มา : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามประเภทและภาค พ.ศ. 2534

ประเภท ภาค	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
กรุงเทพมหานคร	5,832	1,215	2,608	15,377
ภาคเหนือ	1,747	268	443	11,439
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,818	255	443	12,413
ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพ)	2,227	433	500	15,855
ภาคใต้	1,179	227	339	8,890
รวมทั้งประเทศ	12,803	2,408	4,333	63,974

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกตามประเภทและถิ่นที่อยู่ พ.ศ. 2534

ประเภท ภาค	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
ภาคเหนือ	1 : 6,316	1 : 41,176	1 : 24,910	1 : 964
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1 : 10,970	1 : 78,211	1 : 45,020	1 : 1,606
ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพ)	1 : 5,804	1 : 29,181	1 : 25,854	1 : 815
ภาคใต้	1 : 6,079	1 : 31,574	1 : 21,143	1 : 806
กรุงเทพมหานคร	1 : 958	1 : 4,599	1 : 2,142	1 : 363
จังหวัดอื่น ๆ	1 : 7,326	1 : 42,811	1 : 29,608	1 : 1,050
รวมทั้งประเทศ	1 : 4,425	1 : 23,530	1 : 13,076	1 : 885

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อัตราส่วนจำนวนเตียงต่อแพทย์ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2534

ภาค	จำนวนเตียง	อัตราส่วนเตียง : แพทย์ 1 คน
กรุงเทพมหานคร	21,704	3.7
ภาคเหนือ	16,181	9.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18,560	10.2
ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	25,519	11.5
ภาคใต้	11,888	10.1
รวมทั้งประเทศ	93,852	7.3

แหล่งที่มา : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

**จำนวนแพทย์เฉพาะทางได้รับหนังสืออนุมัติ - วุฒิบัตรสาขาค้าง ๆ
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 - พ.ศ. 2535**

สาขาวิชา	จำนวนผู้ได้รับ หนังสืออนุมัติ	จำนวนผู้ได้รับ วุฒิบัตร	จำนวนแพทย์ เฉพาะทางทั้งหมด
1. เวชปฏิบัติทั่วไป	39	118	157
2. พยาธิวิทยาทั่วไป	5	7	12
3. พยาธิวิทยาภายใน	37	99	136
4. พยาธิวิทยาคลินิก	-	21	21
5. อายุรศาสตร์	73	874	947
6. จิตเวชศาสตร์	90	161	251
7. ศัลยศาสตร์	195	725	920
8. สูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา	129	809	938
9. กุมารเวชศาสตร์	180	879	1,059
10. รังสีวิทยาทั่วไป	49	216	265
11. วิสัญญีวิทยา	87	240	327
12. ประสาทวิทยา	19	73	92
13. ศัลยวิทยา	39	125	164
14. จักษุวิทยา	58	276	334

จำนวนแพทย์เฉพาะทางได้รับหนังสืออนุมัติ - วุฒิบัตรสาขาต่าง ๆ
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 - พ.ศ. 2535

สาขาวิชา	จำนวนผู้ได้รับ หนังสืออนุมัติ	จำนวนผู้ได้รับ วุฒิบัตร	จำนวนแพทย์ เฉพาะทางทั้งหมด
15. โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา	52	267	319
16. นิติเวชศาสตร์	26	24	50
17. ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์	99	394	493
18. ประสาทศัลยศาสตร์	28	91	119
19. ศัลยศาสตร์ยูโรวิทยา	64	87	151
20. ศัลยศาสตร์ตกแต่ง	33	71	104
21. กุมารศัลยศาสตร์	23	47	70
22. ศัลยศาสตร์ทวารหนัก	21	-	21
23. รังสีวิทยานิวเคลียร์	22	62	84
24. รังสีรักษา	9	15	
25. เวชศาสตร์นิวเคลียร์	-	4	4
26. จิตเวชเด็กและวัยรุ่น	12	-	12
27. ศัลยศาสตร์ทรวงอก	34	42	76
28. เวชศาสตร์ฟื้นฟู	35	54	89
29. เวชศาสตร์ป้องกันคลินิก	260	5	265
30. เวชศาสตร์การบีน	19	-	19
31. ระบาดวิทยา	8	13	21
32. แขนงสาธารณสุขศาสตร์	40	-	40
33. อายุรศาสตร์โรคหัวใจ	52	13	65
34. กุมารเวชศาสตร์โรคหัวใจ	13	4	17
35. อายุรศาสตร์โรคเลือด	-	8	8
36. กุมารเวชศาสตร์โรคเลือด	-	-	-
37. อายุรศาสตร์โรคไต	19	4	23
38. กุมารเวชศาสตร์โรคไต	30	-	30
39. อายุรโรคระบบการหายใจ	26	1	27
40. กุมารโรคระบบการหายใจ	9	2	11
41. อายุรโรคทรวงอก	5	-	5
42. อายุรโรคระบบทางเดินอาหาร	1	-	1
43. รังสีรักษาและเวชศาสตร์ นิวเคลียร์	15	19	34
44. โลหิตวิทยา	36	31	67
รวม	1,988	5,875	7,863

งบประมาณกระทรวงสาธารณสุข ปี 2521-2535 (มูลค่า พ.ศ. 2530)

(หน่วย : ล้านบาท)

พ.ศ.	งบประมาณ กระทรวงสาธารณสุข	งบประมาณ ของประเทศ	ร้อยละของ งบประมาณประเทศ	ร้อยละของ GNP
2521	3,405.8	81,000	4.2	0.7
2523	4,494.6	109,000	4.1	0.7
2525	6,625.3	161,000	4.1	0.8
2527	8,617.6	192,000	4.5	0.9
2528	9,044.3	209,000	4.4	0.9
2529	9,274.7	211,650	4.4	0.9
2530	9,525.1	227,500	4.2	0.8
2531	10,372.5	243,500	4.3	0.8
2532	11,737.1	285,500	4.1	0.8
2533	16,225.0	335,000	4.1	0.8
2534	20,568.6	387,500	5.3	0.9
2535	24,640.4	460,400	5.4	1.0

หมายเหตุ : 1. ค่า GNP ปี 2534 ประมาณโดยคิดอัตราเพิ่ม 9%

2. ค่า GNP ปี 2535 ประมาณโดยคิดอัตราเพิ่ม 9%

แหล่งที่มา : กองแผนงานสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

เปรียบเทียบงบประมาณกระทรวงสาธารณสุขกับกระทรวงอื่น ๆ ปี 2534-2535 โดยสังเขป

(หน่วย : ล้านบาท)

ส่วนราชการ	งบประมาณปี 2534	งบประมาณปี 2535	เพิ่ม/ลด	ร้อยละ
1. งบกลาง	39,510.2	54,387.2	14,877.1	37.7
2. สำนักงานรัฐมนตรี	3,789.4	4,523.9	734.5	19.4
3. กระทรวงกลาโหม	60,575.2	68,810.6	8,235.4	13.6
4. กระทรวงการคลัง	61,005.1	62,646.8	1,641.7	13.2
5. กระทรวงการต่างประเทศ	2,131.6	2,413.8	282.1	2.7
6. กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	31,420.6	35,643.2	4,222.6	13.4
7. กระทรวงคมนาคม	20,729.4	567.6	5,838.2	28.2
8. กระทรวงพาณิชย์	1,238.9	2,954.2	1,715.3	138.5
9. กระทรวงมหาดไทย	51,801.5	60,956.4	9,154.9	17.7
10. กระทรวงยุติธรรม	1,230.2	1,351.1	120.9	9.8
11. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน	5,703.9	7,300.3	1,596.4	28.0
12. กระทรวงศึกษาธิการ	62,158.5	69,542.8	7,384.3	11.9
13. กระทรวงสาธารณสุข	20,568.6	24,345.4	3,776.8	18.4
14. กระทรวงอุตสาหกรรม	1,970.7	2,419.3	448.6	22.8
15. ทบวงมหาวิทยาลัย	12,220.6	15,452.3	3,231.7	26.4
16. ส่วนราชการไม่สังกัด สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง	2,113.5	2,233.9	120.4	5.7
17. รัฐวิสาหกิจ	8,803.8	10,395.1	1,591.2	18.1
18. เงินทุนหมุนเวียน	528.4	8,456.3	7,927.9	1,500.4
19. นโยบายพิเศษ	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	387,500.0	460,400.0	72,900.0	18.8

แหล่งที่มา : กองแผนงานสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข